

Συστάσεις

**Για την πρόληψη και τη Διαχείριση της Σεξουαλικής Βίας Κατά
των Μεταναστριών Οικιακών Βοηθών**

Το πρόγραμμα COMMUN-AID

«Αυτή η δημοσίευση πραγματοποιήθηκε με την οικονομική υποστήριξη του προγράμματος DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα περιεχόμενα αυτής της δημοσίευσης αποτελούν αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων και δεν μπορούν με κανένα τρόπο να θεωρηθούν απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής».

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ COMMUN - AID

Το πρόγραμμα COMMUN- AID είναι χρηματοδοτούμενο, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό το πρόγραμμα ΔΑΦΝΗ III (JUST/2011/DAP/AG/3272). Έλαβε χώρα σε πέντε Ευρωπαϊκές Χώρες (Ελλάδα, Κύπρος, Αυστρία, Σουηδία και Σλοβενία) με τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων από την Ολλανδία.

Απώτερος στόχος του προγράμματος ήταν η ενδυνάμωση της ικανότητας των μεταναστριών οικιακών βοηθών να αντιμετωπίσουν τη σεξουαλική βία στον χώρο της εργασίας τους αναπτύσσοντας και εφαρμόζοντας κοινοτικές-εστιασμένες παρεμβάσεις.

Το Πρόγραμμα Commun AID, κατά τη διετή εφαρμογή του επέτυχε τα ακόλουθα:

1. Απόκτηση γνώσης αναφορικά με τις εμπειρίες της σεξουαλικής θυματοποίησης και κατανόηση των αναγκών υποστήριξης των μεταναστριών μετά τη θυματοποίηση, μέσω εμπεριστατωμένων ποιοτικών προσεγγίσεων και μεθόδων.
2. Ανάπτυξη χαρτοφυλακίου το οποίο περιλαμβάνει κοινοτικές πηγές υποστήριξης, συμμαχίες, παρεμβάσεις και

πολιτικές για τις θυματοποιημένες μετανάστριες. Το χαρτοφυλάκιο δημιουργήθηκε κατόπιν χαρτογράφησης και ποιοτικής έρευνας με πρόσωπα- κλειδιά σε κάθε χώρα – εταίρο.

3. Δημιουργία ενός πολιτισμικά και γλωσσικά κατάλληλου διαδικτυακού εργαλείου για την υποστήριξη των σεξουαλικά θυματοποιημένων μεταναστριών οικιακών βοηθών, το οποίο είναι διαθέσιμο σε 14 γλώσσες (<http://www.domesticworkersupport.info/>).

4. Σχεδιασμός και πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος «Εκπαίδευσης- Εκπαιδευτή». Ένα πρόγραμμα κοινοτικής εκπαίδευσης, το οποίο στοχεύει στην ανάπτυξη της ικανότητας μέσω της εκπαίδευσης των μελών της κοινότητας για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής θυματοποίησης στην οικιακή εργασία.

5. Ευαισθητοποίηση των σχετικών φορέων, σχεδιαστές πολιτικής, ερευνητές, παρόχους κοινωνικών υπηρεσιών, μετανάστες οικιακοί βοηθοί, και το ευρύ κοινό αναφορικά με το ζήτημα της σεξουαλικής βίας κατά των μεταναστριών οικιακών βοηθών μέσω κοινοτικής εκπαίδευσης, τοπικά συνέδρια, επιστημονικές δημοσιεύσεις, ενημερωτικά φυλλάδια, ανακοινώσεις στα ΜΜΕ και άλλες ενέργειες διάχυσης των αποτελεσμάτων σε όλες τις χώρες εταίρους.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Το σύνολο των συστάσεων, οι οποίες παρουσιάζονται εντός του παρόντος έγγραφου, συνοψίζουν την αποκτηθείσα γνώση, μέσω του COMMUN AID, και αποβλέπουν στην υποστήριξη των φορέων χάραξης πολιτικής, τους εργαζόμενους στην κοινότητα, τους παρόχους υπηρεσιών και τους επαγγελματίες υγείας ως προς την πρόληψη και την διαχείριση/ αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας κατά των μεταναστριών οικιακών βοηθών. Επιπρόσθετα, οι συστάσεις αποσκοπούν στην παροχή μίας κοινής βάσης γνώσης και κατανόησης ως προς τη σεξουαλική βία κατά των μεταναστριών οικιακών βοηθών, καθώς και στην καθοδήγηση ως προς τον σχεδιασμό και την πραγματοποίηση βελτιώσεων κατά την επαγγελματική διαδικασία.

Οι συστάσεις διαμορφώθηκαν βάσει των ακόλουθων συλλογικών εργασιών οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος COMMUN-AID:

(α) Διεξαγωγή ποιοτικής έρευνας με 66 σεξουαλικά θυματοποιημένες μετανάστριες οικιακές βοηθούς στην Αυστρία (n=15), στην Κύπρο (n=16), στην Ελλάδα (n=20) και στη Σουηδία (n=15)

(β) Συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας (ηλεκτρονική και δια χειρός αναζήτηση), σε πέντε επιστημονικές βάσεις δεδομένων (PUBMED, SCOPUS, WEB OF SCIENCE, EBSCO και HEIN-ONLINE) όπου διερευνήθηκε η σεξουαλική βία κατά των μεταναστριών οικιακών βοηθών στην τρέχουσα ερευνητική και πολιτική Ευρωπαϊκή ατζέντα.

(γ) Ποιοτική έρευνα με 55 πρόσωπα κλειδιά στις χώρες των

εταίρων (AU, CY, GR, SE, SL), οι οποίοι εκπροσώπησαν διαφορετικούς τομείς: κυβερνητικούς οργανισμούς/ κρατικές αρχές (n=21), σωματεία εργαζομένων (n=2), και συνδικάτα (n=1), ιδιωτικές εταιρίες (n=3), μη κυβερνητικές οργανώσεις (n=25), κοινοτικές ομάδες (n=1), και άλλους (n=2)

(δ) Χαρτογράφηση των κοινοτικών πηγών, των συμμαχιών, των πολιτικών και των παρεμβάσεων, η οποία πραγματοποιήθηκε σε κάθε χώρα-εταίρο (AU, CY, GR, SE, SL)

(ε) Πρόγραμμα εκπαίδευσης-εκπαιδευτή, σχεδιασμένο βάσει των ευρημάτων της έρευνας του Commuun AID, για την εκπαίδευση της κοινότητας, το οποίο υπεβλήθη σε πιλοτική εφαρμογή με 10 μέλη από την κοινότητα σε κάθε χώρα (AU, CY, GR, SE, SL).

Οι συστάσεις διαρθρώνονται υπό πέντε θεματικές ενότητες αναφορικά με:

- Ενδυνάμωση των μεταναστριών οικιακών βοηθών
- Υποστήριξη από επίσημους φορείς κατοπίνης της σεξουαλικής βίας
- Κανονισμοί Εργασίας και Εργατική Νομοθεσία
- Ευαισθητοποίηση Έρευνας και Παρακολούθησης

Οι συστάσεις θα διανεμηθούν στους σχετικούς φορείς οι οποίοι εμπλέκονται στην πρόληψη και στην αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας κατά των μεταναστριών, τόσο στις χώρες των εταίρων, όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ενδυνάμωση των Μεταναστριών Οικιακών Βοηθών

Οι ακόλουθες συστάσεις στοχεύουν στην βελτίωση της ικανότητας και των δεξιοτήτων των μεταναστριών οικιακών βοηθών στην αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας.

Σύσταση #1

Οι μετανάστριες οι οποίες εργάζονται ως οικιακοί βοηθοί πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις ατομικές τους δεξιότητες στην αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Σύσταση #2

Οι μετανάστριες κοινωνικοί βοηθοί οι οποίοι προσλαμβάνονται μέσω γραφείων ευρέσεως εργασίας, πρέπει να λαμβάνουν ολοκληρωμένα προγράμματα ένταξης στην χώρα προέλευσης ή στη χώρα υποδοχής.

Τι γνωρίζουμε

Το πρόγραμμα COMMUN AID διαπίστωσε ότι οι μετανάστριες οικιακοί βοηθοί οι οποίες είχαν θυματοποιηθεί σεξουαλικά:

- Είχαν ελλιπή πληροφόρηση ως προς τα δικαιώματα και τις πηγές λήψης επίσημης και ανεπίσημης φροντίδας.
- Είχαν άγνοια ως προς την κατάλληλη διαδικασία καταγγελίας.

Πολλές θυματοποιημένες οικιακές βοηθοί εξέφρασαν την ανάγκη για:

- Καθοδήγηση αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.
- Καθοδήγηση ως προς την αναζήτηση ασφαλούς εργασίας
- Καθοδήγηση ως προς την απόκτηση καλύτερων επαγγελματικών δεξιοτήτων
- Υποστήριξη κατά την διαδικασία καταγγελίας των περιστατικών θυματοποίησης

Επίσημη Υποστήριξη μετά τη Θυματοποίηση

Τι γνωρίζουμε

Το πρόγραμμα COMMUN- AID ανακάλυψε ότι μεταξύ των σεξουαλικά θυματοποιημένων μεταναστριών που εργάζονταν ως οικιακοί βοηθοί:

- Λίγες αναζήτησαν βοήθεια σε κρατικούς φορείς ή μη κυβερνητικές οργανώσεις.
- Λίγες προχώρησαν σε επίσημη καταγγελία στην αστυνομία εξ αιτίας του φόβου της απόλυσης και της απέλασης, ακόμα και όταν βρίσκονταν υπό νόμιμο εργασιακό καθεστώς.
- Λίγες εγκατέλειψαν την εργασία τους αμέσως μετά τη θυματοποίηση τους, κυρίως λόγω της οικονομικής ανασφάλειας.
- Ελάχιστες έχαιραν της οικογενειακής ή κοινωνικής υποστήριξης.

Οι ακόλουθες συστάσεις εστιάζουν στην κυβερνητική και μη κυβερνητική προσφερόμενη υποστήριξη ή φροντίδα προς τα θύματα της σεξουαλικής βίας στην οικιακή εργασία και αποβλέπουν στην βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, ενισχύοντας συνολικά την ικανότητα των υπαρχουσών δομών οι οποίες απευθύνονται στους μετανάστες εργαζόμενους στον οικιακό τομέα. Παράλληλα στοχεύει στην σύσταση φιλικών προς το μεταναστευτικό πληθυσμό προσεγγίσεων και διαδικασιών.

Σύσταση #1

Ανάπτυξη εξατομικευμένων υπηρεσιών με στόχο την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας κατά των οικιακών βοηθών και την ανάληψη ενεργειών ως προς την πρόληψη του προβλήματος.

Σύσταση #2

Οι υπηρεσίες οι οποίες στοχεύουν στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας οφείλουν να διευρύνουν την αποστολή τους, και να αναπτύξουν ανάλογες ικανότητες ως προς την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας κατά των εργαζομένων ως οικιακοί βοηθοί.

Σύσταση #3

Πρωτόκολλα συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων σεξουαλικής θυματοποίησης στην οικιακή εργασία, στον κρατικό και μη- κυβερνητικό τομέα, συμπεριλαμβάνοντας κυβερνητικές- μη κυβερνητικές, εκκλησιαστικές ομάδες καθώς και ομάδες εκπροσώπων της κοινότητας, ώστε να διασφαλιστούν κοινά πρότυπα ενιαίας και συνεχιζόμενης φροντίδας των σεξουαλικά θυματοποιημένων μεταναστριών οικιακών βοηθών.

Σύσταση #4

Διερμηνείς ή/και μεσολαβητές (με γνώση της εκάστοτε πολιτισμικής ταυτότητας θα πρέπει να στελεχώνουν υπηρεσίες με τις οποίες οι θυματοποιημένες γυναίκες έρχονται σε επαφή.

Σύσταση #5

Παροχή διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στους επαγγελματίες «πρώτης γραμμής» οι οποίοι εργάζονται με μετανάστριες οικιακές βοηθούς οι οποίες έχουν υποστεί σεξουαλική θυματοποίηση

Σύσταση #6

Μεταφρασμένες και πολιτισμικά προσαρμοσμένες υπηρεσίες πρέπει να διατίθενται στις υπηρεσίες παροχής εξειδικευμένης βοήθειας στις σεξουαλικά θυματοποιημένες μετανάστριες στον οικιακό τομέα

Τι γνωρίζουμε

Το πρόγραμμα COMMUN AID ανακάλυψε ότι αρκετές από τις σεξουαλικά θυματοποιημένες αλλοδαπές οικιακές βοηθούς, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος παραμονής:

- Απασχολούνταν παράνομα, σε άτυπες σχέσεις οι οποίες δεν συμβάδιζαν με τις νομικές διατάξεις σε ότι αφορά την αμοιβή και την κοινωνική ασφάλιση.

- Εργάζονταν ως οικιακοί βοηθοί εξαιτίας των ανεπαρκών γλωσσικών ικανοτήτων, του χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, της έλλειψης των δεξιοτήτων καθώς και λόγω του παράνομου καθεστώτος, το οποίο δεν επιτρέπει τη νόμιμη εργασία σε τομείς που ανταποκρίνονται στα προσόντα τους.

Το Πρόγραμμα COMMUN – AID, βρήκε ακόμα ότι:

- Σε ορισμένες χώρες, η σχετική, με τη σεξουαλική παρενόχληση, νομοθεσία στον εργασιακό χώρο αφορά μόνο στη παρενόχληση εντός του οργανισμού, δηλαδή τη βία από τους προϊστάμενους ή μεταξύ των εργαζομένων. Η νομοθεσία δεν εφαρμόζεται για τους αυτοαπασχολούμενους.

Εργασιακοί Κανόνες & Νομοθεσία

Οι ακόλουθες συστάσεις στοχεύουν στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας που περιβάλλουν την οικιακή εργασία αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν το εργασιακό περιβάλλον του τομέα της οικιακής εργασίας

Σύσταση #1

Άμεση επικύρωση και ενσωμάτωση των ακόλουθων εργαλείων:

- Σύμβαση 189 του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τη βία κατά των γυναικών
- Κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΕ για τη θέσπιση των ελαχίστων προτύπων της προστασίας των θυμάτων εγκλήματος

Σύσταση #2

Σημαντική κρίνεται η ανάληψη ευθύνης από το Υπουργείο Εργασίας και ο Εργατικός Κώδικας ως προς τους σχετικούς κανονισμούς για τους οικιακούς βοηθούς στις χώρες όπου οι διατάξεις σε αυτό τον τομέα παραβλέπονται από το υπουργείο εσωτερικών και τη μεταναστευτική νομοθεσία.

Σύσταση #3

Οι πολιτικές και τα μέτρα αναφορικά με τη βία κατά των οικιακών βοηθών πρέπει να είναι ανεξάρτητα από το καθεστώς παραμονής και τους μηχανισμούς διαχείρισης της μετανάστευσης.

Σύσταση #4

Η προσβασιμότητα στη δικαιοσύνη και τους μηχανισμούς προστασίας, ιδιαιζώντας η πρόσβαση σε καταφύγια, οφείλει να είναι διαθέσιμη και εγγυημένη υπό τις σχετικές εθνικές πολιτικές, ανεξαρτήτως του εργασιακού καθεστώτος και του καθεστώτος παραμονής.

Σύσταση #5

Οι εργατικοί κανονισμοί και οι διαθέσιμες πολιτικές που αφορούν άλλα είδη εργασίας, οφείλουν να επεκταθούν και στον τομέα της οικιακής εργασίας. Η επιθεώρηση εργασίας θα πρέπει να έχει πρόσβαση ώστε να εκτελεί συστηματικούς ελέγχους στον χώρο εργασίας (ιδιωτικά νοικοκυριά)

Σύσταση #6

Αξιολόγηση των εργοδοτών και των εργαζομένων στον τομέα της οικιακής εργασίας θα πρέπει να επιτελείται κατά τη λήξη της σύμβασης, υπό την εποπτεία των διαπιστευμένων οργανισμών απασχόλησης. Ελεγχόμενη πρόσβαση στα έντυπα αξιολόγησης θα πρέπει να διατίθεται σε όσους αναζητούν εργασία ως οικιακοί βοηθοί.

Σύσταση #7

Επίσημοι μηχανισμοί παρακολούθησης πρέπει να συσταθούν ώστε να διασφαλίσουν ότι τα γραφεία ευρέσεως εργασίας σέβονται τα δικαιώματα των εργαζομένων και ότι η οικιακή εργασία επιτελείται βάσει της εθνικής εργατικής νομοθεσίας, των κανονισμών ή των συλλογικών συμβάσεων που αφορούν στην απασχόληση.

Ευαισθητοποίηση του κοινού

Οι συστάσεις που ακολουθούν αποβλέπουν στο να αναδείξουν την ανάγκη ευαισθητοποίησης διαφόρων ομάδων ως μέσο ενίσχυσης της γνώσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της μείωσης των διακρίσεων στην καταγωγή και την εργασία.

Σύσταση #1

Πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού στο φαινόμενο της σεξουαλικής βίας κατά των μεταναστριών οικιακών βοηθών.

Σύσταση #2

Θα πρέπει να οργανωθούν ενημερωτικές εκστρατείες με στόχο την ευαισθητοποίηση των δημόσιων υπαλλήλων, ιδιαίτερα της αστυνομίας και των επαγγελματιών υγείας, ως προς τις διακρίσεις και τη βία που υφίστανται οι οικιακοί βοηθοί.

Σύσταση #3

Διεξαγωγή εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού με στόχο την καταπολέμηση των έμφυλων και φυλετικών προκαταλήψεων και μύθων ως προς την οικιακή εργασία.

Σύσταση #4

Πρέπει να ληφθούν μέτρα ως προς την αλλαγή του τύπου κατά τον οποίο οι οικιακοί βοηθοί και η σεξουαλική βία προβάλλονται από τα ΜΜΕ

Έρευνα και Παρακολούθηση

Οι κάτωθι συστάσεις επικεντρώνονται στην απαιτούμενη συλλογή δεδομένων και στοχεύουν στην ενίσχυση της βάσης των γνώσεων για τη σεξουαλική βία κατά των μεταναστών οικιακών βοηθών μέσω εμπεριστατωμένης έρευνας και αποτελεσματικής καταγραφής του προβλήματος.

Σύσταση #1

Η συλλογή συνεκτικών και συγκρίσιμων δεδομένων για το πραγματικό εύρος της σεξουαλικής βίας κατά των αλλοδαπών οικιακών βοηθών θα πρέπει να διεξάγεται υπό την χρήση ευρέως αποδεκτών δεικτών.

Σύσταση #2

Η έρευνα ως προς την εκτίμηση της σεξουαλικής βίας κατά των μεταναστριών οικιακών βοηθών θα πρέπει να προωθείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να διασφαλιστεί η καταγραφή και η παρακολούθηση του προβλήματος σε όλη την Ευρώπη

Τι γνωρίζουμε

Το πρόγραμμα COMMUN – AID βρήκε ότι:

● Sexual violence against female migrant domestic workers is trivialized by the police.

● Η σεξουαλική βία που υφίστανται οι μετανάστριες οικιακές βοηθοί, υποβιβάζεται από την αστυνομία.

● Η συντριπτική πλειοψηφία των σεξουαλικώς θυματοποιημένων οικιακών βοηθών δεν ένιωθαν άνετα να καταγγέλλουν τα περιστατικά της σεξουαλικής βίας στις τοπικές αρχές.

● Πολλές μετανάστριες που υπέστησαν σεξουαλική βία στην οικιακή τους εργασία, θεώρησαν ότι δεν θα γίνονταν πιστευτές ή/ και ότι οι υποθέσεις τους δεν θα λαμβάνονταν σοβαρά υπόψη, είτε επειδή δεν υπήρχαν μάρτυρες, είτε επειδή οι ίδιες ήταν μετανάστριες.

● Τα δημοσιευμένα στοιχεία για τη σεξουαλική βία κατά των μεταναστριών οικιακών βοηθών στην περιοχή της Ευρώπης είναι ανεπαρκή.

● Η πλειονότητα των σεξουαλικώς θυματοποιημένων μεταναστριών οικιακών βοηθών υπέφεραν από:

(α) υπέφεραν από κατάθλιψη και ψυχοσωματικά συμπτώμα-

(β) Υψηλά επίπεδα στρες

(γ) Οικονομικές δυσκολίες εξ αιτίας της ανεργίας που αντιμετώπισαν.

(δ) Άρνητικά συναισθήματα για τους άνδρες

(ε) Έλλειψη εμπιστοσύνης προς τους ανθρώπους

Πραγματοποιήθηκε συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σε πέντε βάσεις δεδομένων: PUB MED, SCOPUS, WEB OF SCIENCE, EBSCO and HEIN –ONLINE καθώς και σε 20 : κορυφαία επιστημονικά περιοδικά στους τομείς: «Δίκαιο», «Κοινωνικές Επιστήμες» και «Υγεία», τα οποία εκδίδονται στις επίσημες γλώσσες των χωρών, οδήγησε σε 26 άρθρα δυνητικά σχετικά με τη σεξουαλική βία κατά των αλλοδαπών οικιακών βοηθών. Συνολικά 12 εκ των 26 άρθρων πληρούσαν τα ακόλουθα κριτήρια εισαγωγής:

(α) Να έχουν δημοσιευθεί μεταξύ των ετών 2003 –2013

(β) Πεδίο αναφοράς να αποτελεί η Ευρωπαϊκή περιοχή

(γ) Να είναι δημοσιευμένα στην Ελληνική, Γερμανική, Σουηδική, Σλοβενική και Αγγλική γλώσσα

(δ) Να περιλαμβάνουν περίληψη

(ε) Να εστιάζουν στη θεματολογία

«Μετανάστριες οικιακές βοηθούς και σεξουαλική βία».

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΡΓΟΥ COMMUNAID

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΥΓΕΙΑΣ &

RutgersWPF

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Εργαστήριο Συμπεριφορών Υγείας & Οδικής Ασφάλειας, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

Διεύθυνση: Εσταυρωμένος, Ηράκλειο Κρήτης, Τα.Θ.: 1939, 71004

Τηλ.: +30 (2810) 379516, +30 (2810) 379514, E-mail: daphne@staff.teicrete.gr

Ιστοσελίδα: www.teicrete.gr/CommunAid/

Επισκεφτείτε την
ιστοσελίδα μας:

www.teicrete.gr/

Αυτή η δημοσίευση πραγματοποιήθηκε με την οικονομική υποστήριξη του προγράμματος DAPHNE III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα περιεχόμενα αυτής της δημοσίευσης αποτελούν αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων και δεν μπορούν με κανένα τρόπο να θεωρηθούν ως απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής